

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Ε΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα»

ΣΑΜΑΡΑ ΣΩΤΗΡΙΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα

Δημιουργός

Σωτηρία Σαμαρά

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Ε΄ Δημοτικού | Στ΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Μάρτιος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

«Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού», τεύχος α΄, ενότητα 6: *Οι φίλοι μας, οι φίλες μας.*

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

10-12 διδακτικές ώρες

Χώρος

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του σεναρίου βασική αφετηρία αποτελεί η παραδοχή ενός σχολείου στο κέντρο του οποίου δε βρίσκεται ούτε ο εκπαιδευτικός ούτε το παιδί ως άτομα, αλλά οι κοινωνικές σχέσεις που οδηγούν στη συγκρότηση του παιδιού σε

πρόσωπο, θέτοντας ως αρχές την ελευθερία του προσώπου και την κοινωνικότητα ως προϋπόθεση της ελευθερίας (Κωτσάκης κ.ά. 2010).

Όσον αφορά στην υλικοτεχνική υποδομή, το μάθημα πραγματοποιείται στο εργαστήριο πληροφορικής και απαιτούνται έξι τουλάχιστον Η/Υ με σύνδεση στο διαδίκτυο για ισάριθμες ομάδες, καθώς και βιντεοπροβολέας.

Τα παιδιά πρέπει να είναι εξοικειωμένα με την εργασία σε ομάδες, να μπορούν να επισκέπτονται εναλλάξ αρχεία και ιστοσελίδες, να μορφοποιούν κείμενο, να αντιγράφουν, να επικολλούν, να φορτώνουν ένα αρχείο ακολουθώντας μια διαδρομή.

Τα λογισμικά [Inspiration](#) και [Glogster.edu](#) διατίθενται για δωρεάν χρήση 30 ημερών και ο εκπαιδευτικός πρέπει να έχει εκ των προτέρων κάνει μία σύνδεση για καθένα από αυτά, μέσω της οποίας μπορεί να μπαίνει στο αντίστοιχο περιβάλλον για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Για το λογισμικό Inspiration πρέπει να είναι εγκατεστημένο στον Η/Υ και το λογισμικό [Quik time 7](#).

Ειδικότερα για το πρόγραμμα [Glogster.edu](#), στον φάκελο με τα συνοδευτικά αρχεία του σεναρίου εμπεριέχεται το αρχείο «[Οδηγίες για το glogster edu.doc](#)». Εκεί καταγράφονται αναλυτικά τα βήματα για το πώς ο/η εκπαιδευτικός θα δημιουργήσει λογαριασμό για τον/την ίδιο/α και για τις ομάδες του στο συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Προς διευκόλυνση επίσης του εκπαιδευτικού, τα αρχεία βίντεο που χρησιμοποιούνται στο σενάριο έχουν καταχωρηθεί στον υποφάκελο «Υλικό για δυναμική αφίσα», στα συνοδευτικά αρχεία του σεναρίου. Τέλος, παρακάτω (βλ. «[Κείμενα](#)») αναφέρονται και οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις στις οποίες φιλοξενούνται τα συναφή με το σενάριο βίντεο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το παρόν διδακτικό σενάριο σχεδιάστηκε ως καταστάλαγμα του προβληματισμού μας για τη βίαιη συμπεριφορά των παιδιών που συχνά-πυκνά παρατηρείται στο σχολείο. Οι μαθητές και μαθήτριες της Ε΄ Δημοτικού, με αφορμή την 6^η Μαρτίου (Πανελλήνια ημέρα κατά της σχολικής βίας) ή το θέμα της φιλίας στο οποίο αφιερώνεται η 6^η ενότητα του γλωσσικού σχολικού εγχειριδίου, καλούνται να στοχαστούν πάνω στον αντίποδα της φιλίας, στον σχολικό εκφοβισμό και στη βία, τα οποία τσαλακώνουν την έννοια και το σπάνιο περιεχόμενο της φιλίας, ξεθωριάζουν τα χρώματα της σχολικής ζωής και διαρρηγνύουν το κλίμα της ασφάλειας, της αποδοχής και της εμπιστοσύνης που πρέπει να κυριαρχούν στη σχολική κοινότητα.

Ειδικότερα, καταρχήν, με την προβολή επιλεγμένων βίντεο επιδιώκεται η συγκινησιακή κινητοποίηση των παιδιών και η παρόθηση για έκφραση λόγου και για μοίρασμα εμπειριών. Κατόπιν, οι μαθητές και οι μαθήτριες ασχολούνται συστηματικά με την εννοιολόγηση του όρου «σχολικός εκφοβισμός», τις μορφές του και τον τρόπο αντιμετώπισής του. Επίσης, ασχολούνται με την εννοιολόγηση των όρων «θύτης/δράστης», «θύμα», «παρατηρητής» με τα χαρακτηριστικά τους καθώς και με τους παράγοντες της θυματοποίησης. Παροτρύνονται να αποδώσουν τους εν λόγω ρόλους με χρώματα. Στη συνέχεια, η συζήτηση εστιάζεται στην έννοια του/της «διαφορετικού/ής», αναζητούνται τα αίτια της μη αποδοχής του/της, επιδιώκεται η οικειοποίηση με αποφθέγματα γύρω από το θέμα της φιλίας αλλά και η αποδόμηση των αρνητικών συναισθημάτων και εμπειριών των παιδιών μέσω της καλλιτεχνικής έκφρασης και της αξιοποίησης της δυναμικής των χρωμάτων. Απώτερος στόχος του

σεναρίου είναι η δημιουργία μιας δυναμικής αφίσας από την κάθε μαθητική μικροομάδα με θέμα: «Όχι στη βία/ναι στη φιλία για να ξαναγεμίσει η ζωή με χρώματα». Προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, τα παιδιά, παρατηρώντας επιλεγμένες αφίσες, ανακαλύπτουν το κειμενικό είδος αλλά και τα μυστικά μιας αποτελεσματικής αφίσας. Τέλος, γίνεται προσπάθεια για κριτική προσέγγιση του ερωτήματος: «Γιατί βία;».

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η ενδοσχολική βία όλο και περισσότερο σήμερα πλήττει παιδιά και εφήβους με σοβαρές επιπτώσεις στην ψυχοκοινωνική εξέλιξή τους και στη διαδικασία της μάθησης (Τσιάντης 2010). Η τηλεόραση και ο υπολογιστής, ως αναπόσπαστο πλέον μέρος της καθημερινότητας των παιδιών, συμβάλλουν καθοριστικά αφενός στη συχνή έκθεσή τους σε ιδιαίτερα βίαια ερεθίσματα και αφετέρου στη μυθοποίηση της βίας. Τα παιδιά που ως συστηματικοί θεατές (heavy viewers) εκτίθενται κατ' εξακολούθηση στη βία γίνονται λιγότερο ευαίσθητα στον πόνο των άλλων και γενικότερα μειώνεται η ικανότητα ενσυναίσθησής τους (Συμεωνίδου 2013). Διάφορες, επίσης, μορφές βίας καλλιεργούνται και από τις κακές διαπροσωπικές σχέσεις των γονιών μεταξύ τους ή με τα παιδιά τους. Προς την ίδια κατεύθυνση συντελούν η ανικανότητα ελέγχου του θυμού από τους ενήλικες αλλά και τα επίκαιρα αυξημένα οικονομικά προβλήματα.

Στο παρόν διδακτικό σενάριο γίνεται προσπάθεια τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν και να κατανοήσουν το πρόβλημα του σχολικού εκφοβισμού, να εκφράσουν τις εμπειρίες τους, να βοηθηθούν και να βοηθήσουν. Επιπλέον, το παρόν διδακτικό σενάριο, όπως και παραπάνω σημειώθηκε, έχει ως βασική αφετηρία την παραδοχή ενός σχολείου στο κέντρο του οποίου δε βρίσκεται ούτε ο εκπαιδευτικός ούτε το παιδί ως άτομα, αλλά οι κοινωνικές σχέσεις που οδηγούν στη συγκρότηση του παιδιού σε πρόσωπο, θέτοντας ως αρχές την ελευθερία του προσώπου και την

κοινωνικότητα ως προϋπόθεση της ελευθερίας (Κωτσάκης κ.ά. 2010). Στο παιδαγωγικό πλαίσιο ενός τέτοιου σχολείου έχει νόημα η δημιουργία αφισών με θέμα: «Όχι στη βία, ναι στη φιλία, για να γεμίσει η ζωή με χρώματα» και η ανάρτησή τους στο δικτυακό τόπο του σχολείου.

Για να επιτευχθούν τα παραπάνω, ως προς τη μεθοδολογία επιλέγεται η καθοδηγούμενη διερεύνηση, προκειμένου τα παιδιά να οικειοποιηθούν τις νέες επιστημονικές έννοιες (σχολικός εκφοβισμός, θύτης, θύμα, παρατηρητής, αφίσα, στατική/δυναμική). Ακόμη, αξιοποιούνται στοιχεία της κειμενοκεντρικής προσέγγισης, ώστε οι μαθητές και οι μαθήτριες να ενημερωθούν γύρω από το κειμενικό είδος της αφίσας και να δημιουργήσουν μια αποτελεσματική αφίσα. Τέλος, αξιοποιούνται στοιχεία ενός προγράμματος κριτικού γραμματισμού, προκειμένου να υποψιαστεί περισσότερο το παιδί αλλά και οι γονείς του πάνω στο ερώτημα: «Γιατί βία;».

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να προβάλουν τη δική τους οπτική γωνία σε σχέση με το θέμα του σχολικού εκφοβισμού και της βίας
- να συνειδητοποιήσουν τις έννοιες του σχολικού εκφοβισμού και της βίας και να κατανοήσουν ότι μια συμπεριφορά χαρακτηρίζεται ως επιθετική, όταν σε αυτή υπάρχει η πρόθεση να βλαφτεί ο/η άλλος/η και όταν έχει επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα
- να μάθουν να διακρίνουν τις διάφορες μορφές του σχολικού εκφοβισμού και της βίας (λεκτική, σωματική, συναισθηματική, σεξουαλική, κοινωνική, ηλεκτρονική)
- να συνειδητοποιήσουν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του θύτη, του θύματος και του παρατηρητή

- να αρχίσουν να συνειδητοποιούν τους παράγοντες της θυματοποίησης
- να συνειδητοποιήσουν ότι η επιθετική συμπεριφορά εκδηλώνεται ακόμη και με τη σιωπή
- να συνειδητοποιήσουν ότι οι άνθρωποι μεταξύ τους είναι διαφορετικοί και ότι η αποδοχή της διαφορετικότητας δικαιώνει την κοινωνική αποστολή της παιδείας
- να συνειδητοποιήσουν ότι είναι σημαντικό τα θύματα αλλά και οι παρατηρητές των γεγονότων του σχολικού εκφοβισμού και της βίας να «σπάνε τη σιωπή τους»
- να γνωρίσουν τι είναι οι γραμμές βοήθειας και ποιες είναι
- να προσπαθήσουν να γίνουν περισσότερο «ομάδα» και να πολλαπλασιάσουν τις στιγμές φιλίας σε μια σύντομη καταρχήν χρονική περίοδο
- να συνειδητοποιήσουν ότι πρέπει πάντα να διερωτώνται για την εγκυρότητα των πληροφοριών που διαβάζουν στο διαδίκτυο
- να εκφράσουν τη δική τους άποψη για τις αιτίες του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού και της βίας
- να αρχίσουν να συνειδητοποιούν επιπλέον παράγοντες που συντελούν στην αύξηση του εν λόγω φαινομένου

Γνώσεις για τη γλώσσα

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να διερευνήσουν σημασιολογικά τα λήμματα «σχολικός εκφοβισμός», «θύτης», «θύμα», «παρατηρητής»
- να αναγνωρίσουν ότι χρησιμοποιούν επίθετα, για να αποδώσουν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των θύτη, θύματος και παρατηρητή και να ξαναθυμηθούν γιατί χρησιμοποιούνται τα επίθετα
- να παραγάγουν προφορικό επιχειρηματολογικό λόγο αιτιολογώντας τις επιλογές και τους χαρακτηρισμούς τους

- να οικειοποιηθούν το νέο λεξιλόγιο στον προφορικό τους λόγο
- να παραγάγουν γραπτό λόγο μέσω σύντομης αφήγησης ενός σχετικού προσωπικού βιώματος
- να διερευνήσουν σημασιολογικά τι είναι η αφίσα
- να μάθουν για τα είδη της αφίσας
- να διερευνήσουν τα δομικά στοιχεία μιας αποτελεσματικής αφίσας
- να εστιάσουν στη διάκριση ανάμεσα στη στατική και στη δυναμική αφίσα
- να συνδέσουν τα δομικά στοιχεία της αφίσας και να δημιουργήσουν μια δυναμική αφίσα

Γραμματισμοί

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να εξασκηθούν στο να μορφοποιούν κείμενο
- να χρησιμοποιήσουν ένα διαδικτυακό λεξικό
- να πλοηγηθούν σε έναν ιστότοπο με σκοπό να εντοπίσουν και να αντλήσουν πληροφορίες
- να εξοικειωθούν με την ψηφιακή ανάγνωση κειμένων
- να εξοικειωθούν με την εναλλαγή παραθύρων στο λειτουργικό σύστημα των Windows
- να χρησιμοποιούν έναν ημιδομημένο εννοιολογικό χάρτη ([Inspiration](#)) για την καταγραφή και την οργάνωση των πληροφοριών γύρω από την έννοια του σχολικού εκφοβισμού και τη μελέτη του κειμενικού είδους της αφίσας
- να προσθέτουν νέα σύμβολα στον εννοιολογικό χάρτη
- να εξοικειωθούν με το λογισμικό δημιουργίας μιας δυναμικής αφίσας ([Glogster.edu](#))
- να μάθουν να προσθέτουν και να αφαιρούν στη δυναμική αφίσα στοιχεία πολυτροπικότητας (εικόνα, ήχο, βίντεο)

Διδακτικές πρακτικές

Στο παρόν σενάριο οι μαθητές και οι μαθήτριες επιδιώκεται να αποδομήσουν αρνητικά βιώματα μέσω της πρακτικής της έκφρασης και του διαμοιρασμού προσωπικών εμπειριών και συναισθημάτων. Επίσης, επιδιώκεται να εμπλουτίσουν τα συναισθήματά τους μέσω της πρακτικής της παρακολούθησης επιλεγμένων σχετικών βίντεο. Ακόμη, στόχος του σεναρίου είναι να ασκηθούν στο να ελέγχουν τις συνέπειες των συμπεριφορών τους μέσω της πρακτικής του αναστοχασμού πάνω σε αυτές καθισμένοι/ες ως ολομέλεια σε κύκλο και να αποδέχονται τη διαφορετικότητα στο πρόσωπο του άλλου παιδιού. Τέλος, στόχος είναι η ανάδειξη της σημασίας της συμμετοχικότητας και της συνεργασίας μέσω της πρακτικής της εργασίας σε ομάδες.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για την ενασχόληση της τάξης με το θέμα του σχολικού εκφοβισμού μπορεί να αποτελέσει η 6^η ενότητα *Οι φίλοι μας, οι φίλες μας* («Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού»). Οι ποικίλες και ολοένα αυξανόμενες καθημερινές συγκρούσεις μεταξύ των παιδιών δημιουργούν τη συνθήκη για τον προβληματισμό τους πάνω στο θέμα της ύπαρξης ή μη φιλικών σχέσεων μεταξύ των τόσο διαφορετικών συμμαθητών και συμμαθητριών. Έχοντας ως βασική αρχή την πρόληψη κυρίως κάθε μορφής βίας, ένα σενάριο με θέμα τον σχολικό εκφοβισμό και με κεντρικό μήνυμα «*Όχι στη βία, ναι στη φιλία, για να ξαναγεμίσει η ζωή με χρώματα*» κρίνεται ότι μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο προς αυτή την κατεύθυνση και να συμβάλει, ώστε το παιδί να χαίρεται περισσότερο τη ζωή του σχολείου οικοδομώντας θετικές ή/και φιλικές σχέσεις με τα άλλα παιδιά.

Επιπλέον, αφορμή για την πραγματοποίηση του εν λόγω σεναρίου μπορεί να αποτελέσει και η 6^η Μαρτίου που αποτελεί την Πανελλήνια ημέρα κατά της βίας στο σχολείο. Ειδικότερα, μπορεί να αρχίσει η εφαρμογή του σεναρίου νωρίτερα και ανήμερα της 6^{ης} Μαρτίου να γίνει η ανάρτηση των σχετικών αφισών στον δικτυακό τόπο του σχολείου. Κείμενα με τα οποία είναι εμπλουτισμένη η 6^η ενότητα του

σχολικού εγχειριδίου, όπως για παράδειγμα οι μαντινάδες για τη φιλία στη σελίδα 81, μπορούν να ενσωματωθούν ως περιφερειακά μηνύματα στη δυναμική αφίσα με θέμα: «Όχι στη βία, ναι στη φιλία, για να ξαναγεμίσει η ζωή με χρώματα».

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο αξιοποιεί την ευελιξία που χαρακτηρίζει το νέο Π.Σ ως προς την επιλογή του εκπαιδευτικού υλικού και υπηρετεί καταρχήν έναν από τους γενικότερους σκοπούς του για το γλωσσικό μάθημα, το να εμπλέκεται ο μαθητής και η μαθήτρια σε διδακτικές μεθόδους και ψηφιακά εργαλεία που είναι προσανατολισμένα στη διερευνητική μάθηση. Οι ειδικότεροι στόχοι που υπηρετεί και που αποτελούν και στόχους του Π.Σ. για το γλωσσικό μάθημα στην Ε΄ Δημοτικού είναι η παραγωγή γραπτού αφηγηματικού και προφορικού επιχειρηματολογικού λόγου, η χρήση των επιθέτων για απόδοση υποκειμενικών σχολιασμών και η δημιουργία αφίσας. Στο σχολικό εγχειρίδιο της Ε΄ Δημοτικού η παρουσία αφίσας είναι αρκετά συχνή ([α΄ τεύχος Βιβλίου Μαθητή](#), σελίδες 15, 28, 32 – [β΄ τεύχος](#) σελίδα 41 - [γ΄ τεύχος](#) σελίδα 36 – [α΄ τεύχος Τετραδίου Εργασιών](#), σελίδα 36) όχι όμως και η συστηματική προσέγγισή της ως κειμενικό είδος, γνώση η οποία συνοικοδομείται στο σενάριο.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο οι δυνατότητες των ΤΠΕ αξιοποιούνται καταρχήν με την επίσκεψη των παιδιών σε ενεργούς υπερσυνδέσμους που φιλοξενούν επιλεγμένα βίντεο, τα οποία είτε προβληματίζουν είτε προκαλούν συγκίνηση, είτε ενισχύουν το ψυχολογικό υπόβαθρό τους με θετικά συναισθήματα.

Επιπλέον, το διαδίκτυο τίθεται στην υπηρεσία της διερευνητικής μάθησης ως εξής: τα παιδιά καταρχήν ενεργοποιούν την προϋπάρχουσα γνώση τους και διατυπώνουν τους δικούς τους ορισμούς για τις επιστημονικές έννοιες που πραγματεύεται το σενάριο («σχολικός εκφοβισμός», «θύτης», «αφίσα» κ.ά). Έπειτα, επιβεβαιώνουν ή όχι τις υποθέσεις τους, αξιοποιώντας τις δυνατότητες ενός διαδικτυακού λεξικού ή διερευνώντας πληροφορίες σε επιλεγμένους δικτυακούς

τόπους. Κυρίως όμως το διαδίκτυο τίθεται στην υπηρεσία της διερευνητικής μάθησης, αφού ως εργαλείο συμβάλλει κατεξοχήν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στάσεων αυτορρυθμιζόμενης μάθησης, στοιχείο που ενυπάρχει στη μεθοδολογία του σεναρίου.

Επίσης, στη διδακτική αυτή πρόταση τα παιδιά εξοικειώνονται με τη χρήση ψηφιακού εννοιολογικού χάρτη ([Inspitarion](#)) και συνειδητοποιούν ότι αυτός αποτελεί ένα εύελικτο εργαλείο, μέσω του οποίου οργανώνουν και καταγράφουν τις πληροφορίες που συνοικοδομούνται στην τάξη για το θέμα του σχολικού εκφοβισμού και για τα δομικά στοιχεία της αφίσας, με αποτέλεσμα να συστηματοποιείται η γνώση τους.

Τέλος, η αναφορά εξαρχής στον απώτερο στόχο για δημιουργία δυναμικής αφίσας με την αξιοποίηση του σχετικού λογισμικού αναμένεται να δημιουργήσει το συναίσθημα της προσδοκίας, να κινητοποιήσει το ενδιαφέρον των παιδιών κατά τα διάφορα στάδια της διδασκαλίας και να το κορυφώσει την ώρα της δημιουργίας της. Επίσης, αναμένεται να εξοικειώσει περισσότερο τους μαθητές και τις μαθήτριες με την πολυτροπική έννοια του κειμένου.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα από σχολικά εγχειρίδια

Κρητικές μαντινάδες: [«Οι φίλοι τραγουδούν»](#), στο «Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού», τεύχος α΄, σ. 81

Κείμενα από ιστοσελίδες

«[Σχολικός εκφοβισμός](#)», από την ιστοσελίδα του Χαμόγελου του Παιδιού <http://www.hamogelo.gr/>

«[Τηλεφωνικές γραμμές για παιδιά και εφήβους](#)», από την ιστοσελίδα του Συνήγορου του Παιδιού <http://www.0-18.gr/>

«[Bullying](#)», διαδραστικό άρθρο από την ιστοσελίδα <http://www.in.gr/>

«[Από την έντυπη αφίσα στο διαδικτυακό Glog](#)», από το ιστολόγιο Ψηφιακές Ερευνητικές εργασίες <http://psifiakesergasies.wordpress.com> (ανάρτηση 31/03/2012)
«[Δραστηριότητες στην τάξη για την πρόληψη του εκφοβισμού και της βίας μεταξύ των μαθητών](#)», από την Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου:

Βίντεο

«[Για να μη χαθούν τα χρώματα...](#)», βίντεο από τον Όμιλο Καινοτόμων Δράσεων του Λεόντειου Λυκείου Νέα Σμύρνης, (διάρκεια: περίπου 6 λεπτά)

«[Φιλία...όσα δεν έχω εκφράσει με λόγια](#)», βίντεο της Κατσαρού Θεοδοσίας (διάρκεια: περίπου 4 λεπτά)

«[Το αηδόني](#)», ταινία μικρού μήκους που δημιουργήθηκε από την Στ' τάξη του 32^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πατρών (διάρκεια: 13 λεπτά)

«Τα μπλε γυαλιά», ταινία μικρού μήκους του Κουφονίκου Γιάννης, Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. (διάρκεια 9 λεπτά)

Ιστοσελίδες

<http://www.greek-language.gr>: Πύλη για την ελληνική Γλώσσα, [Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#)

Ψηφιακό Σχολείο: [Εμπλουτισμένο ηλεκτρονικό βιβλίο Ε' Δημοτικού](#)

Άλλο υλικό

«Η επίδραση της τηλεόρασης και των ηλεκτρονικών παιχνιδιών στην επιθετικότητα και τη βία», παρουσίαση της Συμεωνίδου Λ. σε ημερίδα που διοργανώθηκε τον Μάρτιο του 2013 στο 34^ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης

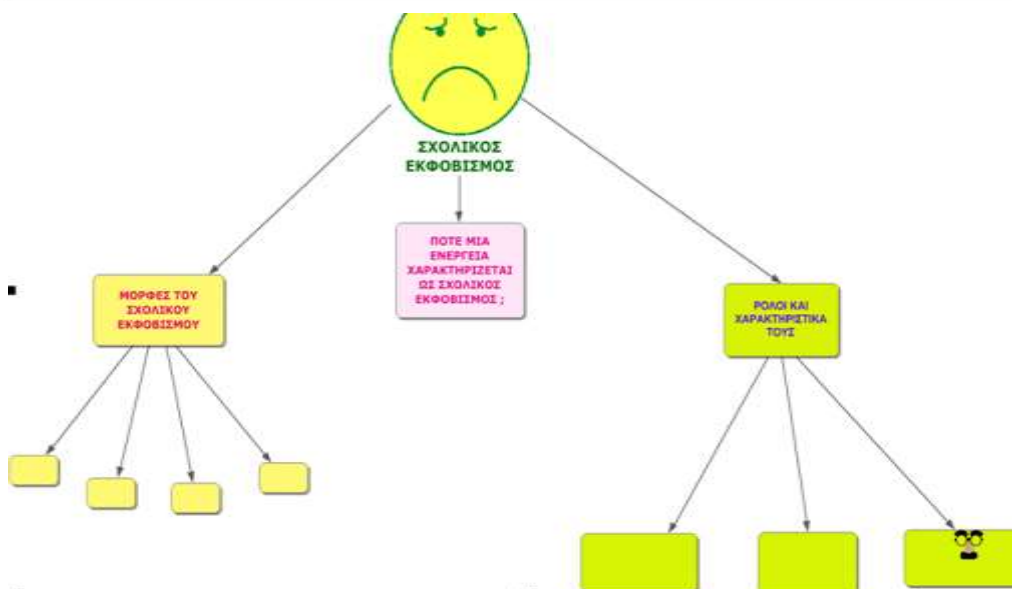
Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η και 2^η διδακτικές ώρες

Το μάθημα αρχίζει με την προβολή μέσω βιντεοπροβολέα του αρχείου βίντεο «[Για να μη χαθούν τα χρώματα](#)». Ο/Η εκπαιδευτικός δίνει την οδηγία σε ένα παιδί να μεταβεί στα «Εγγραφα», να ανοίξει τον φάκελο με τίτλο «Τότε η ζωή ξαναγεμίζει

χρώματα» και το αρχείο [«Φύλλο εργασίας 1.doc»](#) (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού, αρχείο «Φύλλα εργασίας») και να επιλέξει τον σχετικό ενεργό υπερσύνδεσμο. Προτρέπει τα παιδιά να παρακολουθήσουν με προσοχή το αρχείο βίντεο [«Για να μη χαθούν τα χρώματα»](#) και να προσέξουν και το κείμενο που το συνοδεύει. Κατόπιν, οι ομάδες παίρνουν θέση η καθεμιά γύρω από τον Η/Υ της, ακολουθούν τη γνωστή διαδρομή, για να φτάσουν στο [φύλλο εργασίας 1](#), και διαβάζουν σιωπηρά το σχετικό κείμενο. Μορφοποιούν κατά βούληση τα λόγια που τους αγγίζουν περισσότερο ή που κατά τη γνώμη τους εκφράζουν σημαντικά μηνύματα. Ακολουθεί συζήτηση. Τα παιδιά παροτρύνονται να εκφράσουν τις εντυπώσεις τους και ενθαρρύνονται τα σχόλια και οι αναφορές σε τυχόν εμπειρίες και μνήμες. Κατόπιν τίθενται τα εξής ερωτήματα: Ποιος δημιούργησε αυτό το βίντεο; Γιατί το έφτιαξαν; Μήπως για να το δουν τα παιδιά και να διασκεδάσουν; Ποιο είναι το κεντρικό του θέμα; Η συζήτηση της τάξης στρέφεται στις έννοιες της ενδοσχολικής βίας και του σχολικού εκφοβισμού. Ο/Η εκπαιδευτικός παροτρύνει τα παιδιά να διατυπώσουν τις απόψεις τους σχετικά με τη σημασία τους. Καταγράφει τις απαντήσεις τους στον πίνακα με τη μορφή σημειώσεων ή τους προτρέπει να τις καταγράφουν τα ίδια στο χαρτί. Τα ρωτάει αν γνωρίζουν τις μορφές του σχολικού εκφοβισμού. Κατόπιν τα προτρέπει να επισκεφθούν τον δικτυακό τόπο «Το χαμόγελο του παιδιού» και ειδικότερα την ιστοσελίδα για τον [σχολικό εκφοβισμό](#), και, αφού πλοηγηθούν, να διερευνήσουν αν οι απόψεις τους είναι σωστές και επαρκείς. Θέτει επιπλέον ερωτήσεις προκειμένου να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά τον αποδέκτη μιας πράξης βίας (ο/η άλλος/η ή ένα αντικείμενο ή ο εαυτός). Τέλος, τα καθοδηγεί να ανοίξουν το αρχείο «Σχολικός εκφοβισμός.isf» (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού) και να οργανώσουν τις πληροφορίες που διερεύνησαν στον ημιδομημένο εννοιολογικό χάρτη.

Τελειώνοντας το μάθημα, ο/η εκπαιδευτικός φέρνει στη συζήτηση της τάξης την ιδέα για τη δημιουργία μιας ψηφιακής αφίσσας γύρω από το μήνυμα: «Όχι στη βία, ναι στη φιλία για να ξαναγεμίσει η ζωή με χρώματα». Παροτρύνει τα παιδιά να παίρνουν ιδέες από κάθε μάθημα που θα ακολουθήσει, προκειμένου να φτιάξουν την αφίσα τους.

Ο βαθμός συμμετοχής των παιδιών στη συζήτηση της τάξης συνιστά έναν τρόπο αξιολόγησής τους. Ένας άλλος τρόπος για την αξιολόγηση της κατανόησης του θέματος του σχολικού εκφοβισμού είναι η διερεύνηση σχετικού δικτυακού τόπου από την πλευρά των παιδιών και η συμπλήρωση του ημιδομημένου εννοιολογικού χάρτη.

3^η και 4^η διδακτικές ώρες

Το μάθημα αρχίζει με επαναφορά στην έννοια του σχολικού εκφοβισμού και σύνδεση με τα προηγούμενα. Για τον σκοπό αυτό τα παιδιά παρακολουθούν μέσω βιντεοπροβολέα το αρχείο βίντεο [«Το αηδόνι»](#) (διάρκεια προβολής: 13 λεπτά). Ο/Η εκπαιδευτικός δίνει την οδηγία σε ένα παιδί να μεταβεί στα «Έγγραφα», να ανοίξει τον φάκελο με τίτλο «Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα» και το αρχείο [«Φύλλο](#)

[εργασίας 2.doc](#)» (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού, αρχείο «Φύλλα εργασίας») και να επιλέξει τον σχετικό ενεργό υπερσύνδεσμο. Κατόπιν τα παιδιά παροτρύνονται να αναφέρουν σχόλια και εντυπώσεις από την προβολή με τίτλο [«Το αηδόνι»](#) και, καθώς γίνονται οι σχετικές αναφορές, ο/η εκπαιδευτικός εκμιαεύει τις νεοαποκτηθείσες συναφείς επιστημονικές έννοιες. Η προσοχή των παιδιών εστιάζεται στο θέμα της μη αποδοχής του διαφορετικού (και, στην περίπτωση του παραπάνω βίντεο, του ασυνήθιστου χαρακτήρα). Επίσης, ο/η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να σχολιάσουν τη φράση: «και όταν λάλησε, όλα τα άλλα σώπασαν...»

Στη συνέχεια, οι μαθητές και οι μαθήτριες ρωτούνται για το πώς θα χρωμάτιζαν τα συναισθήματα της πρωταγωνίστριας από τη στιγμή της έλευσής της στο σχολείο μέχρι το τέλος. Παροτρύνονται να δημιουργήσουν μια χρωματική παλέτα συναισθημάτων και να αιτιολογήσουν τις επιλογές τους.

Κατόπιν προτρέπονται να ανοίξουν από τον σχετικό φάκελο «Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα» το αρχείο «Άλλη μια ιστορία.doc» (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού) και να διαβάσουν την ιστορία. Με οδηγό τις ερωτήσεις που υπάρχουν στην επόμενη σελίδα πραγματοποιείται συζήτηση στην τάξη με στόχο να οικειοποιηθούν τα παιδιά τις έννοιες «θύτης», «θύμα», «παρατηρητής» και να τις αντιστοιχίσουν με τα πρόσωπα της ιστορίας. Παροτρύνονται τα παιδιά να διατυπώσουν προφορικά ορισμούς και να τους επιβεβαιώσουν επισκεπτόμενοι [το λεξικό της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα](#). Επίσης, η συζήτηση επανέρχεται στο θέμα της μη αποδοχής του διαφορετικού: αυτή τη φορά διαφορετικός είναι και ο Νάκος, επειδή είναι αλλοδαπός. Με αφορμή αυτή τη συζήτηση ο/η εκπαιδευτικός ρωτάει τα παιδιά για τους παράγοντες που κατά τη γνώμη τους οδηγούν ένα παιδί να γίνει θύμα. Αφού τα παιδιά εκφράσουν τις απόψεις τους, παροτρύνονται να επισκεφθούν [τον δικτυακό τόπο μιας ηλεκτρονικής εφημερίδας](#) και να επεκτείνουν τις απόψεις τους για τους παράγοντες της θυματοποίησης με τη βοήθεια των αποτελεσμάτων της έρευνας. Εστιάζεται η προσοχή τους και στον παράγοντα «εθνικότητα». Γίνεται σύνδεση με τον Νάκο.

Έπειτα, τα παιδιά προτρέπονται να ανοίξουν το αρχείο «Σχολικός εκφοβισμός.isf» (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού) και, ακολουθώντας τα προτεινόμενα βήματα στο φύλλο εργασίας, να δημιουργήσουν νέα σύμβολα στον ημιδομημένο εννοιολογικό χάρτη και να συμπληρώσουν σε αυτά τις νέες επιστημονικές έννοιες. Επιπλέον, παρωθούνται να αποδώσουν με χρώματα τους ρόλους του θύτη, του θύματος και του παρατηρητή και να καταγράψουν με το ίδιο αντίστοιχο χρώμα τα χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα στον εννοιολογικό τους χάρτη. Ρωτούνται με τι γραμματική κατηγορία αποδίδονται τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Πραγματοποιείται σύντομη ανατροφοδότηση πάνω στη γραμματική κατηγορία «επίθετα». Οι μαθητές και οι μαθήτριες ρωτούνται γιατί γενικά χρησιμοποιούμε τα επίθετα (για να δώσουμε περισσότερες πληροφορίες για ανθρώπους, ζώα, πράγματα, καταστάσεις, ειδικότερα δε για πρόσωπα για να περιγράψουμε εσωτερικά και εξωτερικά χαρακτηριστικά) και τι είδους χαρακτηριστικά περιγράφουμε με τα επίθετα που αποδώσαμε στον θύτη, το θύμα και τον παρατηρητή.

Η οικειοποίηση των νέων επιστημονικών εννοιών από τα παιδιά αξιολογείται από την επιτυχή χρήση τους στον προφορικό λόγο, την απόδοση ανάλογων με την κάθε έννοια χαρακτηριστικών γνωρισμάτων και από την επαρκή συμπλήρωση του εννοιολογικού χάρτη.

5^η και 6^η διδακτικές ώρες

Στην αρχή του μαθήματος γίνεται επανασύνδεση με τα προηγούμενα με αναφορά στις επιστημονικές έννοιες: σχολικός εκφοβισμός και βία, μορφές τους, θύτης, θύμα, παρατηρητής, στην αποδοχή του διαφορετικού, στην αναγκαιότητα «να σπάσει η σιωπή». Κατόπιν, ο/η εκπαιδευτικός διανέμει το [3^ο φύλλο εργασίας](#), με το οποίο ζητάει από τα παιδιά να ανακαλέσουν στη μνήμη τους κάποιο περιστατικό που τα πλήγωσε στις σχέσεις τους με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές τους στο σχολείο και να το αφηγηθούν σε λίγες γραμμές. Επίσης, τους ζητάει να καταγράψουν τα συναισθήματα που τους δημιούργησε το περιστατικό. Τέλος, στο ίδιο φύλλο

εργασίας τα παροτρύνει να αποδώσουν με ζωγραφική και χρώματα την εμπειρία τους και τα συναισθήματά τους. Σχολιάζει ότι ίσως κάποιες από αυτές τις ζωγραφιές να τις αξιολογήσουν, για να δημιουργήσουν την αφίσα τους.

Στο σημείο αυτό κρίνεται αναγκαίο να επισημανθεί από την πλευρά του εκπαιδευτικού στα παιδιά ότι σκοπός της δραστηριότητας δεν είναι να στοχοποιηθούν μέσω των γραφομένων συγκεκριμένα πρόσωπα και πράξεις. Αυτό πρέπει να αποφεύγουν να το κάνουν. Στόχος είναι τα παιδιά να εκφραστούν και να μοιραστούν εμπειρίες, να αποφορτιστούν και να αρχίσουν να συνειδητοποιούν περισσότερο συμπεριφορές που μπορεί να πληγώνουν τα άλλα παιδιά.

Με την ολοκλήρωση της ζωγραφιάς οι μαθητές και οι μαθήτριες με το φύλλο εργασίας στο χέρι κάθονται σε κύκλο πάνω σε ένα χαλί. Το τοποθετούν μπροστά τους και ενώνουν για μια στιγμή τα χέρια. Ύστερα τα ελευθερώνουν και όποιος/α θέλει αρχίζει να διαβάζει την εμπειρία του. Περιοδικά ξαναδένουν τα χέρια τους. Στόχος της δραστηριότητας είναι καταρχήν να ενισχυθούν οι δεσμοί μεταξύ των παιδιών. Επιπλέον στόχος είναι να συνειδητοποιήσουν ότι μια πράξη κρίνεται ως πράξη βίας, αν έχει επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα και αν έχει πρόθεση αυτός που την κάνει να πληγώσει τον άλλον ή την άλλη. Επίσης, στόχος είναι τα παιδιά να κατανοήσουν ότι, αν κάτι τα απασχολεί, πρέπει να «σπάνε τη σιωπή τους» και να συζητούν αυτό που τους στεναχωρεί είτε με τον συμμαθητή ή τη συμμαθήτριά τους, είτε, αν δε βρίσκουν λύση, με κάποιον ενήλικα (εκπαιδευτικό ή γονιό) ή αν και πάλι διστάζουν να μιλήσουν στα προηγούμενα πρόσωπα, να απευθύνονται σε μια γραμμή βοήθειας. Τέλος, ένας μικρός στόχος είναι μέχρι το επόμενο μάθημα όλα τα παιδιά της τάξης να νιώσουν αποδεκτά, να πολλαπλασιάσουν τις στιγμές φιλίας, να συμμετέχουν σε κοινές δράσεις και παιχνίδια, να ξαναζωντανέψουν τα χρώματα της σχολικής ζωής. Η εμπειρία έχει δείξει ότι ο στόχος αυτός καθίσταται περισσότερο εφικτός, όταν κάθε φορά αφορά σε μικρό χρονικό διάστημα (π.χ. σήμερα) και ανανεώνεται για την επομένη.

Με το τέλος του μαθήματος ο εκπαιδευτικός προτρέπει τα παιδιά να περιποιηθούν στο σπίτι τους λίγο τις ζωγραφιές τους, να προσθέσουν και κανένα συννεφάκι με λόγια, γιατί ίσως τις χρειαστούν για την ψηφιακή αφίσα που θα δημιουργήσουν.

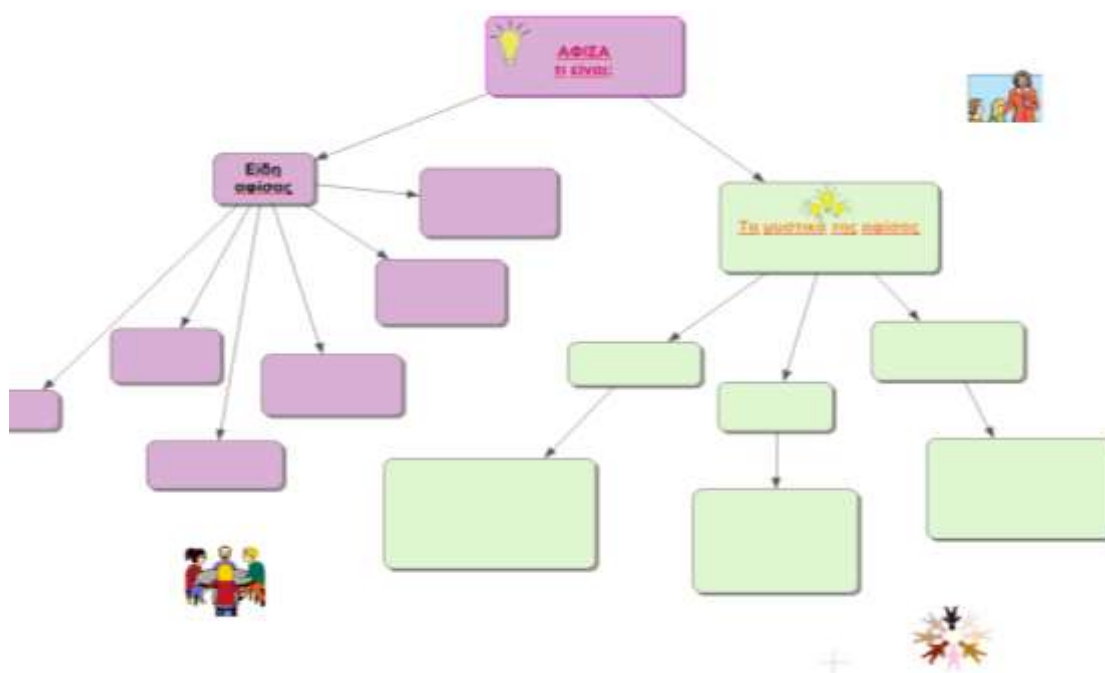
Κριτήριο για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του σεναρίου σε αυτή τη φάση αποτελεί η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και συναισθηματικής ασφάλειας μέσα στη σχολική τάξη. Κάτω από αυτές τις συνθήκες είναι δυνατόν τα παιδιά να εξωτερικεύσουν τις εμπειρίες και τα συναισθήματά τους. Ο βαθμός συμμετοχής των παιδιών και ιδιαίτερα των «διαφορετικών» παιδιών σε αυτή τη διαδικασία αποτελεί το δεύτερο κριτήριο αξιολόγησης της διαδικασίας.

7η και 8^η διδακτικές ώρες

Στο ξεκίνημα του μαθήματος γίνεται συζήτηση πάνω στο αν κατάφεραν τα παιδιά να ξεπεράσουν τις διαφορές τους, να ξαναγεμίσουν με χρώματα τις στιγμές της σχολικής ζωής και να γίνουν περισσότερο ομάδα που συμμετέχει σε κοινά παιχνίδια και δράσεις.

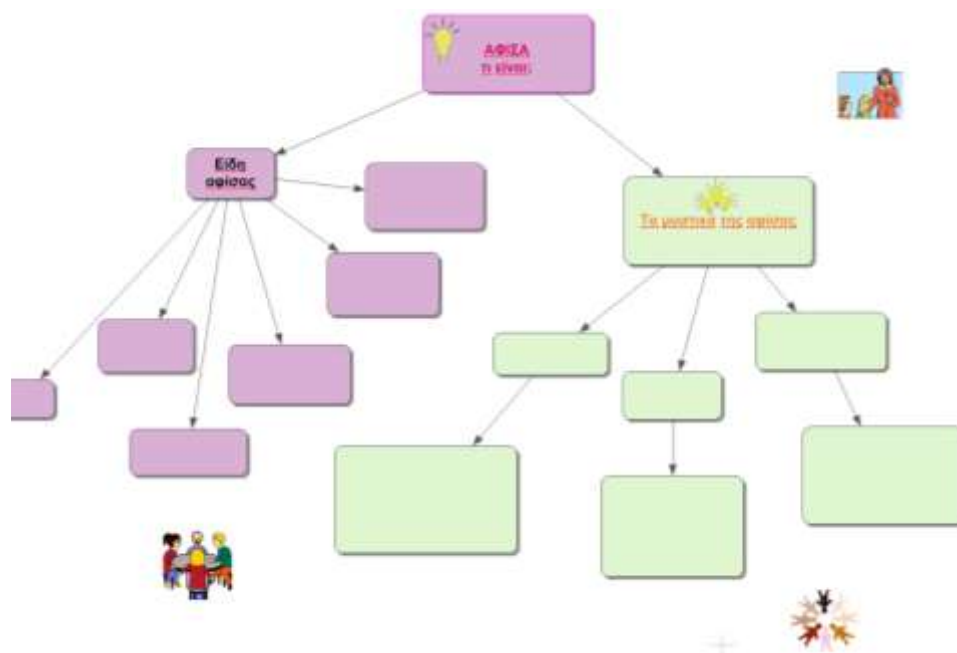
Στη συνέχεια, το μαθητικό ενδιαφέρον στρέφεται στη δημιουργία της αφίσας με μήνυμα «Όχι στη βία, ναι στη φιλία, για να ξαναγεμίσει η ζωή με χρώματα». Διερευνάται και πάλι η προϋπάρχουσα γνώση των παιδιών· τα μέλη της κάθε ομάδας, αφού συζητήσουν μεταξύ τους, καταρχήν καλούνται να διατυπώσουν τον δικό τους ορισμό για το τι είναι αφίσα και κατόπιν παρακινούνται να τον επιβεβαιώσουν μέσω του ψηφιακού [λεξικού της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα](#). Με αφορμή τα όσα αναγράφονται στο σχετικό λήμμα γίνεται αναφορά στα είδη αφίσας. Κριτήριο είναι πάντα το περιεχόμενό της. Έπειτα, η κάθε ομάδα προτρέπεται να επισκεφτεί [έναν σχετικό δικτυακό τόπο](#) για να διερευνήσει δύο άλλα είδη αφίσας που προτείνονται εκεί, τη «στατική» και τη «δυναμική». Γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια, για να κατανοήσουν όλοι και όλες τη διαφορά ανάμεσα στη στατική και δυναμική αφίσα. Επιπλέον, ελέγχεται πάντα η εγκυρότητα της ψηφιακής πηγής της πληροφορίας.

Κατόπιν, αφού ανοίξουν το αρχείο «Αφίσα.isf» (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού), η κάθε μαθητική μικροομάδα οργανώνει τις μέχρι τώρα πληροφορίες για την αφίσα στον ημιδομημένο εννοιολογικό χάρτη:

Στο σημείο αυτό ο/η εκπαιδευτικός ρωτάει τα παιδιά τι είδους αφίσα επιθυμούν να δημιουργήσουν, στατική ή δυναμική. Το επόμενο ερώτημα που περιέρχεται στη συζήτηση της τάξης αφορά στο πώς θα δημιουργηθεί μια αποτελεσματική αφίσα. Τα παιδιά της κάθε ομάδας ακολουθώντας τις οδηγίες του [4^{ου} φύλλου εργασίας](#) ανοίγουν το αρχείο «Σχολικός εκφοβισμός – Αφίσες.doc» (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού). Προτρέπονται να παρατηρήσουν εκεί κατάλληλες για τη συζήτηση του μαθήματος αφίσες και να εξαγάγουν υποθέσεις για τα δομικά στοιχεία μιας αποτελεσματικής αφίσας. Στη συνέχεια, ανακοινώνουν τις υποθέσεις τους στην ολομέλεια. Μέσω των στρατηγικών της επαναδιατύπωσης και της επέκτασης των μαθητικών παρατηρήσεων ισχυροποιούνται πληροφορίες που αφορούν στο κεντρικό μήνυμα της αφίσας, που

πρέπει να είναι σύντομο, άμεσο και περιεκτικό, καθώς και στα περιφερειακά μηνύματα, που πρέπει να ταιριάζουν με τη θεματική της. Επιπλέον, εστιάζεται η προσοχή στα γραφικά, στον σχεδιασμό, στην εμφάνιση, στην οργάνωση και στη σωστή διανομή των πρόσθετων στοιχείων, ώστε να υπάρχει αισθητική ισορροπία και να συνεισφέρουν όλα στην επεξήγηση του προβαλλόμενου μηνύματος. Τέλος, τα παιδιά ανοίγουν και πάλι το αρχείο «Αφίσα.isf» και οργανώνουν στον ημιδομημένο εννοιολογικό χάρτη τις νέες πλέον πληροφορίες, που αφορούν στα μυστικά (δομικά στοιχεία) μιας αποτελεσματικής αφίσας:

Ο/Η εκπαιδευτικός επισημαίνει στα παιδιά ότι όλες αυτές οι νέες πληροφορίες θα τους είναι απαραίτητες, αφού στο επόμενο μάθημα η κάθε ομάδα θα δημιουργήσει τη δική της δυναμική αφίσα με θέμα: «Όχι στη βία, ναι στη φιλία για να ξαναγεμίσει η ζωή με χρώματα».

Στην παρούσα φάση η αποτελεσματικότητα του σεναρίου αξιολογείται από το αν κατάφεραν τα παιδιά να πολλαπλασιάσουν τις στιγμές φιλίας σε μια σύντομη χρονική περίοδο. Όσον αφορά στην οικοδόμηση των νέων γνώσεων γύρω από την

αφίσα, η αξιολόγηση πραγματοποιείται και πάλι μέσω της συμπλήρωσης του εννοιολογικού χάρτη.

9^η και 10^η διδακτικές ώρες

Στο συγκεκριμένο μάθημα αναμένεται να κορυφωθεί το ενδιαφέρον των παιδιών, αφού θα προχωρήσουν στη δημιουργία της αφίσας. Στην αρχή παρακολουθούν μέσω βιντεοπροβολέα ένα αρχείο βίντεο με τίτλο [«φιλία...όσα δεν έχω εκφράσει με λόγια»](#). Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός τους ανακοινώνει ότι θα γνωρίσουν ένα λογισμικό μέσω του οποίου θα δημιουργήσουν τη δυναμική τους αφίσα με θέμα: «Όχι στη βία, ναι στη φιλία για να γεμίσει η ζωή με χρώματα». Όπως αναφέρθηκε και στην ενότητα [«Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή»](#), στον συνοδευτικό φάκελο του σεναρίου συμπεριλαμβάνεται και αρχείο με αναλυτικές βήμα προς βήμα οδηγίες για εγγραφή εκπαιδευτικού και μαθητικών ομάδων στο περιβάλλον δημιουργίας δυναμικής αφίσας [Glogster](#).

Καταρχήν ο/η εκπαιδευτικός παροτρύνει τα παιδιά, αφού θυμηθούν τα μυστικά μιας αποτελεσματικής αφίσας (μπορούν να επισκεφθούν και τον σχετικό εννοιολογικό χάρτη), να συζητήσουν για λίγο στην ομάδα τους για το πώς θα «στήσουν» την αφίσα τους και τι θα περιλαμβάνει αυτή. Τους επισημαίνει ότι το προτεινόμενο θέμα υποδεικνύει και το σχετικό περιεχόμενο της αφίσας. Επίσης, τους λέει να ακολουθήσουν τις οδηγίες του [5^{ου} φύλλου εργασίας](#), να επισκεφθούν τον φάκελο «Υλικό για δυναμική αφίσα» (βλ. σχετικό υποφάκελο στον φάκελο συνοδευτικού υλικού), και, αφού ανατρέξουν στα αρχεία του, να σταχυολογήσουν ιδέες για το τι θα βάλουν στη δική τους αφίσα. Μετά την ολιγόλεπτη συζήτηση των παιδιών στις ομάδες, ο/η εκπαιδευτικός διανέμει τους κωδικούς πρόσβασης στην κάθε ομάδα και τα παιδιά επισκέπτονται τον δικτυακό τόπο δημιουργίας δυναμικής αφίσας [Glogster](#) και κάνουν σύνδεση. Ακολουθώντας τις οδηγίες του φύλλου εργασίας ή πειραματιζόμενα, δημιουργούν τη δυναμική αφίσα βάζοντας κεντρικό μήνυμα, περιφερειακά μηνύματα και προσθέτοντας αρχεία με εικόνες, βίντεο, ήχο.

Αρα δημιουργούν ένα πολυτροπικό κείμενο. Τους επισημαίνεται ο χαρακτηρισμός. Τον ερμηνεύουν.

Στο τέλος η κάθε ομάδα παρουσιάζει στις υπόλοιπες την αφίσα της και αιτιολογεί τις επιλογές της, αξιοποιώντας τις γνώσεις που αφορούν στα δομικά στοιχεία της αφίσας.

Η δημιουργία και η παρουσίαση της αφίσας αποτελούν και τους τρόπους αξιολόγησης των παιδιών στην παρούσα φάση.

11^η διδακτική ώρα

Στο μάθημα αυτό ο/η εκπαιδευτικός παίρνοντας αφορμή από το περιεχόμενο που έβαλαν τα παιδιά στις αφίσες τους, αλλά και όλα όσα συζήτησαν στα προηγούμενα μαθήματα, θέτει πιο διερευνητικά στην τάξη το ερώτημα: «Γιατί βία;». Ενθαρρύνει τη συζήτηση. Τα παιδιά ενδέχεται να αναφερθούν στα οικογενειακά προβλήματα, στην οικονομική κρίση. Αξιοποιεί [την έρευνα](#) για το θέμα του σχολικού εκφοβισμού και της βίας με την οποία ήδη έχουν ασχοληθεί τα παιδιά σε προηγούμενο δίωρο, ή τη χρησιμοποιεί ως αφορμή. Εστιάζει την προσοχή τους στην τέταρτη καρτέλα «Ταυτότητα των δραστών». Έχοντας ως βασική αφετηρία το ερώτημα «Γιατί βία;» τα παιδιά παρατηρούν και σχολιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνας.

Επίσης, τα παιδιά ενδέχεται να αναφερθούν στην επίδραση της τηλεόρασης και στα ηλεκτρονικών παιχνιδιών που εμπεριέχουν σκηνές βίας. Ο/η εκπαιδευτικός, αφού ακούσει τις απόψεις των παιδιών, τα παροτρύνει ακολουθώντας τις οδηγίες του [6^{ου} φύλλου εργασίας](#) να επιλέξουν το αρχείο Power Point με τίτλο: «Η επίδραση της τηλεόρασης και των ηλεκτρονικών παιχνιδιών στην επιθετικότητα και στη βία» (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού). Τους επισημαίνει ότι περιλαμβάνεται εκεί μια παρουσίαση πάνω στο θέμα που συζητάνε από μια ειδική επιστήμονα και ότι απευθύνεται κυρίως στους γονείς τους. Όμως τους παροτρύνει να διαβάσουν προσεκτικά και εκείνα τις διαφάνειες 2, 3, και 7 και τους ζητάει να σκεφτούν αν συμφωνούν ή διαφωνούν με όσα γράφονται στη διαφάνεια 7.

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός, αν κρίνει ότι προάγεται η συζήτηση της τάξης, επισκέπτεται μαζί με τα παιδιά και τις διαφάνειες 15, 16 και συζητάει το περιεχόμενό τους.

Τα παιδιά σε αυτή τη φάση αξιολογούνται μέσω της συμμετοχής τους στη συζήτηση στην τάξη ενώ με την απάντηση των ερωτήσεων ελέγχεται ο βαθμός κατανόησης του περιεχομένου του μαθήματος.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΑΡΑΓΕ ΞΕΘΩΡΙΑΖΟΥΝ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ;

Ημερομηνία:

Όνομα:

Στο σχολείο δεν αποκτούμε μόνο γνώσεις

Αποκτούμε και φίλους

πολλές φορές παντοτινούς!

Με τους φίλους η ζωή και το σχολείο

μεταμορφώνονται

και μαζί τους γεμίζει με χρώματα

η κάθε μικρή και φευγαλέα στιγμή!

Στιγμές...

Φιλίες...

Χρώματα...

η ζωή...

Στη ζωή κανείς δεν είναι ίδιος με τον άλλο

Είμαστε διαφορετικοί και αυτή είναι η ομορφιά

Κάποιοι κάνουν φίλους πιο δύσκολα...

τους συντροφεύει η μοναξιά...

Οι άνθρωποι φοβούνται το διαφορετικό,

γιατί δεν το καταλαβαίνουν

και γι' αυτό δεν το αποδέχονται.

Τότε γίνονται σκληροί και πολλές φορές βίαιοι

Η βία έχει πολλά πρόσωπα και ξεθωριάζει τα χρώματα της ζωής

Κάνει τις στιγμές να μοιάζουν αιώνες

Πικρές στιγμές που πληγώνουν

Αφήνουν πληγές που δεν κλείνουν ποτέ...

Εκτός αν....εμφανιστεί

ένας άγγελος

ένας φίλος... που δε φοβάται το διαφορετικό,

γιατί βλέπει την ομορφιά του!

Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα

γίνεται όμορφη!

Και τώρα σκέψου:

Όλα τα χρώματα είναι διαφορετικά

Μερικά τα προτιμάς περισσότερο από τα άλλα

Όλα όμως είναι σημαντικά και απαραίτητα!

Το ίδιοι και οι άνθρωποι!

Προσπάθησε να μην ξεθωριάσεις ποτέ τα χρώματα της ζωής!

(Κείμενο που συνοδεύει το βίντεο:

[Για να μη χαθούν τα χρώματα...](#))

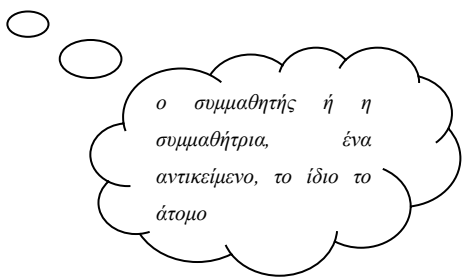
1. Να ξαναδιαβάσετε σιωπηλά τα παραπάνω λόγια.
2. Να χρωματίσετε τα λόγια που σας αγγίζουν περισσότερο ή που κατά τη γνώμη σας δηλώνουν σημαντικά μηνύματα στο κείμενο. Να προσπαθήσετε το χρώμα της επιλογής σας να συνδυάζεται με το νόημα των λόγων. Να μπορείτε να αιτιολογήτε προφορικά τον συνδυασμό αυτό. Μπορείτε να προχωρήσετε και σε επιπλέον μορφοποιήσεις: αλλαγή γραμματοσειράς, έντονα γράμματα.
3. Σε ποιο θέμα αναφέρεται το παραπάνω βίντεο; Τι είναι κατά τη γνώμη σας ο σχολικός εκφοβισμός; Με τι τρόπους εκδηλώνεται; Δηλαδή, ποιες είναι οι μορφές του; (καταγραφή των μαθητικών απόψεων στον πίνακα, ή στον διαδραστικό πίνακα, ή στο έντυπο φύλλο εργασίας)

Σχολικός εκφοβισμός και βία- Κρατώ σημειώσεις:
Μορφές του σχολικού εκφοβισμού και βίας – Κρατώ σημειώσεις:

4. Να επισκεφτείτε τον δικτυακό τόπο «Το χαμόγελο του παιδιού» και ειδικότερα την ιστοσελίδα για τον [σχολικό εκφοβισμό](#). Να πλοηγηθείτε στην ιστοσελίδα, να διαβάσετε με προσοχή το κείμενο και να διερευνήσετε αν οι παραπάνω απόψεις σας είναι σωστές και πλήρεις. Κατά τη γνώμη σας μπορούμε να εμπιστευθούμε τις πληροφορίες που παίρνουμε από αυτή την ιστοσελίδα;

5. Ποιες είναι οι διαφορές του σχολικού εκφοβισμού από τα απλά πειράγματα; Ποιος μπορεί να είναι ο αποδέκτης μιας πράξης βίας; Πότε μια πράξη θα τη χαρακτηρίσουμε ως ενδοσχολική βία;

6. Από τον φάκελο «Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα», που βρίσκεται στα «Έγγραφα», να επιλέξετε το αρχείο «Σχολικός εκφοβισμός.isf». Αξιοποιώντας τη συζήτηση της τάξης και τις πληροφορίες που διερευνήσατε να τις οργανώσετε συμπληρώνοντας τον ημιδομημένο εννοιολογικό χάρτη.

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΧΡΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ.

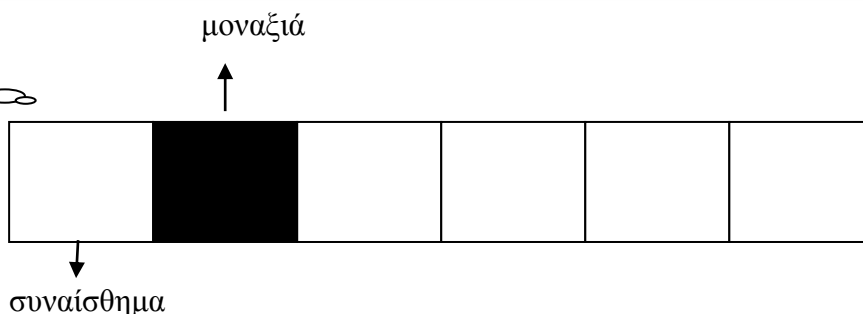
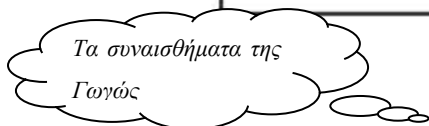
ΧΡΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΡΟΛΟΙ.

1. Να παρακολουθήσετε το αρχείο βίντεο με τίτλο [«Το αηδόνι»](#)
 - Τι σας έκανε εντύπωση; Τι αντιμετώπισε η Γωγώ στο καινούριο σχολείο; Πώς θα ονομάζατε αυτό που αντιμετώπισε; Με ποια μορφή παρουσιαζόταν; Ποιες άλλες μορφές υπάρχουν;
 - Γιατί τα παιδιά δεν αποδέχονται τη Γωγώ; (διαφορετική)
 - Υπάρχουν αρκετά παιδιά σε αυτό το βίντεο που δε φαίνεται να κάνουν κάτι «κακό» στη Γωγώ. Τι κάνουν κατά τη γνώμη σας; Πώς θα χαρακτηρίζατε αυτά τα παιδιά; Σε ποιο ρόλο εμπλέκονται; (παρατηρητή).

«Εκείνο για το οποίο η δικιά μας γενιά θα μετανιώσει πικρά δε θα είναι τόσο η σκληρότητα και η αδικία των κακών ανθρώπων όσο η **απαράδεκτη σιωπή των καλών...**» (Μάρτιν Λούθηρ Κινγκ).

- Τελικά τι συνειδητοποίησαν τα υπόλοιπα παιδιά της τάξης όσον αφορά στην καινούρια τους συμμαθήτρια, τη Γωγώ; Τι σημαίνουν τα λόγια «και όταν λάλησε, όλα τα άλλα σώπασαν...»;
2. Να δημιουργήσετε η κάθε ομάδα μια χρωματική παλέτα με τα συναισθήματα που κατά τη γνώμη σας ένιωθε η Γωγώ από την πρώτη στιγμή που διάβηκε την αυλόπορτα του νέου σχολείου μέχρι τη στιγμή που κατέβηκε από τη σκηνή. Να αιτιολογήσετε προφορικά τις επιλογές σας. Ύστερα να επιλέξετε το κάθε τετράγωνο σχήμα και χρησιμοποιώντας το εργαλείο του κουβά να γεμίσετε με χρώματα και συναισθήματα την παλέτα σας.

3. Να πάτε στον γνωστό φάκελο «Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα» και να ανοίξετε το αρχείο «Άλλη μια ιστορία.doc». Να διαβάσετε την ιστορία και να συζητήσετε όλοι/ες μαζί τα ερωτήματα της διπλανής σελίδας και επιπλέον τα εξής:
 - Σε ποιους ρόλους εμπλέκονται οι πρωταγωνιστές της; (*θύτη, θύματος*)
 - Τι σημαίνουν κατά τη γνώμη σας οι λέξεις *θύτης* και *θύμα*; Να επιβεβαιώσετε τη σημασία τους επισκεπτόμενοι το λεξικό της [Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα](#). Να κάνετε το ίδιο και για τον όρο «*παρατηρητής*».
 - Γιατί τα παιδιά δεν αποδέχονται τον Γιώργο, τη Μαρία, τον Νάκο; (*διαφορετικοί*)
 - Ποιοι κατά τη γνώμη σας είναι οι παράγοντες που οδηγούν ένα παιδί να γίνει θύμα; Να μελετήσετε και τα αποτελέσματα μιας έρευνας που δημοσιεύτηκε [σε μια ηλεκτρονική εφημερίδα](#). (Να επιλέξετε την τρίτη καρτέλα «*Θυματοποίηση*»). Τι θέση κατέχει ο παράγοντας «εθνικότητα» σύμφωνα με την έρευνα; Τι σημαίνει αυτό; Κατά τη γνώμη σας είναι έγκυρη η ιστοσελίδα που επισκεφτήκατε;
 - Κρίνετε ότι η Μαρία λύνει το πρόβλημα με τη σιωπή της; Ισχύει σε αυτή την περίπτωση κατά τη γνώμη σας η γνωστή ρήση «η σιωπή είναι χρυσός»;
 - Αν η Μαρία ή η Γωγώ ή εσείς δε θέλετε να μιλήσετε για το πρόβλημα βίας που αντιμετωπίζετε ούτε σε συμμαθητή ή συμμαθήτρια ούτε στο/στη δάσκαλο/α ούτε στους γονείς, υπάρχει κάποιος άλλος τρόπος για να βοηθηθείτε;

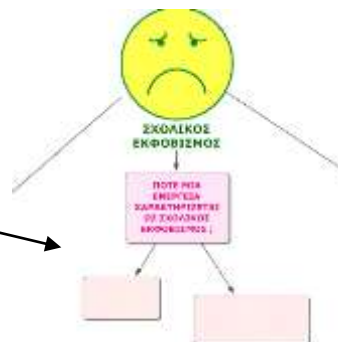

➤ Τι είναι οι τηλεφωνικές γραμμές για παιδιά και εφήβους; Ποιες είναι;

4. Από τον φάκελο «Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα» να ανοίξετε πάλι το αρχείο «Σχολικός εκφοβισμός.isf». Στο σημείο που υπάρχει το βέλος να προσθέσετε 2 νέα σύμβολα, προκειμένου να καταχωρήσετε εκεί τα χαρακτηριστικά μιας πράξης σχολικού εκφοβισμού και βίας. Τον κάθε ρόλο να τον αποδώσετε και με ανάλογο χρώμα. Να ακολουθήσετε τις εξής οδηγίες:

<p>Να επιλέξετε το σύμβολο</p> <p>ΠΟΤΕ ΜΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΩΣ ΣΧΟΛΙΚΟΣ</p> <p>στον ημιδομημένο εννοιολογικό σας χάρτη.</p>	
<p>Από την πάνω μπάρα εργαλείων να επιλέξετε ένα νέο σύμβολο, ανάλογα με τη θέση που επιθυμείτε να έχει στον εννοιολογικό σας χάρτη και σε σχέση πάντα με το σύμβολο που επιλέξατε στην αρχή,</p>	

έτσι ώστε να δημιουργηθεί περίπου αυτό το αποτέλεσμα:

5. Να δοκιμάσετε με τον ίδιο τρόπο να δημιουργήσετε ένα νέο σύμβολο στον εννοιολογικό σας χάρτη και να σημειώσετε εκεί τηλεφωνικά νούμερα από [γραμμές βοήθειας](#)
6. Έχοντας υπόψη σας τα όσα διαβάσατε και ακούσατε, ποια κατά τη γνώμη σας είναι τα χαρακτηριστικά των *θύτη, θύματος, παρατηρητή*; Να συμπληρώσετε τους ρόλους στον εννοιολογικό σας χάρτη και κάτω από τον καθένα τα σχετικά χαρακτηριστικά επιλέγοντας το αντίστοιχο με τον ρόλο χρώμα. Με ποια γραμματική κατηγορία αποδίδετε τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του κάθε ρόλου; Γιατί γενικά χρησιμοποιούμε επίθετα; (για να δώσουμε περισσότερες πληροφορίες για ανθρώπους, ζώα, πράγματα, καταστάσεις, ειδικότερα δε για πρόσωπα για να περιγράψουμε εσωτερικά και εξωτερικά χαρακτηριστικά). Τι είδους χαρακτηριστικά περιγράφουμε με τα επίθετα που αποδώσαμε στους θύτη, θύμα και παρατηρητή;
7. Φεύγοντας για το σπίτι στα παιδιά διανέμεται έντυπο φύλλο με αποφθέγματα υπέρ της φιλίας και κατά της βίας (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού) και παρακινούνται να απομνημονεύσουν τρία-τέσσερα. Επίσης παραπέμπονται στην 6^η ενότητα του σχολικού εγχειριδίου με τίτλο «οι φίλοι μας, οι φίλες μας» και συγκεκριμένα [στη σελίδα με τίτλο «Οι φίλοι τραγουδούν» \(μαντινάδες για τη φιλία\)](#). Μπορούν και από κει να απομνημονεύσουν κάτι.

Ο/η εκπαιδευτικός τους επισημαίνει ότι αυτό το υλικό μπορεί να το αξιοποιήσουν και στη δημιουργία αφίσας.

3^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ - ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ – ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ - ΧΡΩΜΑΤΑ

1. Είσαι φέτος μαθητής/τρια της Ε΄ δημοτικού. Να σκεφτείς τις σχέσεις σου και τις φιλίες σου στα μαθητικά σου χρόνια. Υπάρχει κάτι που σε πλήγωσε και σε στεναχώρησε (φέτος ή παλιότερα); Μπορείς να το αφηγηθείς γραπτά με λίγα λόγια; Τι ένιωσες; Με ποια εικόνα και με τι χρώματα θα απέδιδες την εμπειρία και τα συναισθήματά σου; Να κάνεις την παρακάτω δραστηριότητα:

<p>Κάτι που με πλήγωσε στις σχέσεις μου με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριες μου στο σχολείο.</p>	<p>Αποδίδω με ζωγραφική και χρώματα την εμπειρία μου και τα συναισθήματά μου</p>
---	---

<p>Τι συναισθήματα μου δημιουργήσε; Γιατί;</p>	
---	--

Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να σκανάρει τις ζωγραφιές των παιδιών και να δημιουργήσει έναν υποφάκελο με αυτές. Ίσως τις χρειαστούν ως υλικό για τη δυναμική αφίσα...

4^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΦΙΣΑ

Ημερομηνία:

Όνομα:

1. Τι είναι η αφίσα; Να συζητήσετε το ερώτημα στην ομάδα σας και να δοκιμάσει η κάθε ομάδα να δώσει τον δικό της ορισμό.

2. Να επισκεφτείτε η κάθε ομάδα το [λεξικό της Πύλης](#) και να τον επιβεβαιώσετε. Από τον φάκελο «Για να μη χαθούν τα χρώματα» να ανοίξετε το αρχείο «ΑΦΙΣΑ.isf» και να κάνετε εκεί αντιγραφή/επικόλληση τον ορισμό.
3. Ποια είδη αφίσας υπάρχουν; Για να απαντήσετε στο ερώτημα αυτό, να ξαναδιαβάσετε τον ορισμό της αφίσας και να μεταβείτε και [σε αυτόν τον δικτυακό τόπο](#). Ποια διάκριση, όσον αφορά στην αφίσα, προτείνουν οι δημιουργοί του δικτυακού τόπου; Σε κάθε περίπτωση μπορούμε να εμπιστευθούμε τις πληροφορίες τους; Να ανακοινώσετε στην ολομέλεια τις απαντήσεις σας. Κατόπιν να ανοίξετε το αρχείο «ΑΦΙΣΑ.isf» και να συμπληρώσετε τον εκεί εννοιολογικό χάρτη.
4. Πώς θα δημιουργήσουμε μια αποτελεσματική αφίσα; Να ανοίξετε η κάθε ομάδα το αρχείο: «Σχολικός εκφοβισμός-Αφίσες». Να παρατηρήσετε προσεκτικά τις αφίσες. Να εντοπίσετε τα δομικά στοιχεία της αφίσας συζητώντας στην ολομέλεια τα παρακάτω ερωτήματα:

- Πώς θα χαρακτηρίζατε το κεντρικό μήνυμα κάθε αφίσας; (*άμεσο, σύντομο, περιεκτικό*). Να παρατηρήσετε τα γραφικά του στοιχία.
 - Υπάρχουν άλλα μηνύματα στις αφίσες; Πώς λέγονται; (*περιφερειακά μηνύματα*). Τι σχέση έχουν με το κεντρικό μήνυμα; Να παρατηρήσετε τα γραφικά τους στοιχία.
 - Οι δύο τελευταίες αφίσες είναι πιο «πυκνογραμμένες». Να εστιάσετε την προσοχή σας στην οργάνωση και στη διανομή μηνυμάτων και εικόνων. Τι παρατηρείτε;
5. Στη συνέχεια να συμπληρώσετε στον εννοιολογικό χάρτη «Τα μυστικά της αφίσας» αφού ανοίξετε και πάλι το αρχείο «ΑΦΙΣΑ.isf».

5^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: «ΟΧΙ ΣΤΗ ΒΙΑ. ΝΑΙ ΣΤΗ ΦΙΛΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΞΑΝΑΓΕΜΙΣΕΙ Η ΖΩΗ ΜΕ ΧΡΩΜΑΤΑ»

1. Να παρακολουθήσετε το αρχείο βίντεο με τίτλο: «[φιλία... όσα δεν έχω εκφράσει με λόγια](#)».
2. Να ξαναθυμηθείτε τα μυστικά μιας αποτελεσματικής αφίσας και να συζητήσετε στην ομάδα πώς θα «στήσετε» την αφίσα σας. Να μεταβείτε στη θέση «Έγγραφα», στον φάκελο «Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα» και στον υποφάκελο «Υλικό για δυναμική αφίσα». Να ανατρέξετε στα αρχεία του και να πάρετε ιδέες για το πώς θα εμπλουτίσετε τη δυναμική σας αφίσα.
3. Να ακολουθήσετε τις παρακάτω οδηγίες, για να δημιουργήσει η κάθε ομάδα την αφίσα αξιοποιώντας και υλικό από τον υποφάκελο «Υλικό για δυναμική αφίσα». Τέλος, η κάθε ομάδα να παρουσιάσει την αφίσα της στην ολομέλεια και να αιτιολογήσει τις επιλογές της. Επίσης να αναρτήσετε τις αφίσες σας στον δικτυακό τόπο του σχολείου σας.

<p>➤ Να επισκεφτείτε τον δικτυακό τόπο και να επιλέξετε LOG IN (επάνω δεξιά)</p>	
<p>➤ Να βάλετε τους κωδικούς σας και ξανά</p>	

<p>➤ Στη συνέχεια να επιλέξετε</p>	
<p>➤ Και κατόπιν το δεύτερο μοτίβο. Εδώ μπορείτε να καταχωρήσετε κεντρικό και περιφερειακά μηνύματα, αλλά και να φορτώσετε αρχεία με ήχο, εικόνα και βίντεο.</p>	
<p>➤ Για να φορτώσετε ένα αρχείο π.χ. με εικόνα επιλέγετε drop image και εμφανίζεται η γκρι εργαλειοθήκη. Επιλέγετε image και</p>	
<p>➤ εμφανίζεται το διπλανό πλαίσιο. Επάνω αριστερά στη γωνία επιλέγετε upload και ακολουθείτε τη διαδρομή για να βρείτε το αρχείο με τις εικόνες π.χ. στον υποφάκελο «Υλικό για δυναμική αφίσα».</p>	

6^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: «ΓΙΑΤΙ ΒΙΑ; ΑΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΟΥΜΕ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ ΜΕ ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ...»

Ημερομηνία:

Όνομα:

1. Κατά τη γνώμη σας, γιατί υπάρχει αύξηση του σχολικού εκφοβισμού και της βίας τα τελευταία χρόνια στο σχολείο; Να το συζητήσετε στην ομάδα σας.
2. Να επισκεφτείτε την έρευνα με θέμα «[Bullying](#)» που έχει δημοσιευτεί στην ηλεκτρονική εφημερίδα και ειδικότερα την καρτέλα «Ταυτότητα δραστών». Να πλοηγηθείτε στην καρτέλα. Τελικά για ποιους λόγους παρουσιάζεται αύξηση της βίας; (Η συζήτηση γι' αυτό το ερώτημα γίνεται στην ολομέλεια και αξιοποιούνται τα προηγούμενα ευρήματα. Επίσης, στην ολομέλεια γίνεται και η συζήτηση για τα παρακάτω:)
3. Να μεταβείτε στον φάκελο «Τότε η ζωή ξαναγεμίζει χρώματα» και να επιλέξετε το αρχείο ppt με τίτλο: «Η επίδραση της τηλεόρασης και των ηλεκτρονικών παιχνιδιών στην επιθετικότητα και στη βία». Να διαβάσετε προσεκτικά τις διαφάνειες 2, 3, και 7. Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με όσα γράφονται στη διαφάνεια 7;

(Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός, αν κρίνει ότι προάγεται η συζήτηση της τάξης, επισκέπτεται μαζί με τα παιδιά και τις διαφάνειες 15 και 16 και συζητάει το περιεχόμενό τους.)

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Μία από τις μορφές του σχολικού εκφοβισμού και της βίας, που αναφέρεται μόνο ονομαστικά στο σενάριο, είναι και η ηλεκτρονική. Το θέμα της ηλεκτρονικής βίας είναι εξίσου σοβαρό και πολυδιάστατο και μπορεί να αποτελέσει από μόνο του τη θεματική ενός νέου σεναρίου στο πλαίσιο της ημιτυπικής ή της άτυπης μάθησης.

Εναλλακτικά η ανάρτηση της δυναμικής αφίσας που δημιουργείται από τα παιδιά μπορεί να γίνει και σε έναν γνωστό δικτυακό τόπο π.χ. του «Χαμόγελου του παιδιού». Σε αυτή την περίπτωση τα παιδιά μπορούν να συντάξουν και να αποστείλουν στον παραπάνω εθελοντικό οργανισμό σχετικό ηλεκτρονικό μήνυμα.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Σε μια πρώτη αποτίμηση κρίνεται ότι το σενάριο θα δώσει διέξοδο σε αρνητικές εμπειρίες των παιδιών, θα συμβάλει στο να συνειδητοποιήσουν το κεντρικό του θέμα: «Όχι στη βία, ναι στη φιλία για να ξαναγεμίσει η ζωή με χρώματα» και στο να αρχίσουν να αλλάζουν τυχόν επιθετικές συμπεριφορές.

Η δημιουργία ψηφιακής δυναμικής αφίσας αναμένεται να ενθουσιάσει τα παιδιά.

Ως πρόταση διδασκαλίας το σενάριο επιδέχεται αλλαγές και βελτιώσεις ανάλογα με τις εκάστοτε εκπαιδευτικές ανάγκες. Τα βίντεο και εν γένει το συνοδευτικό υλικό μπορεί να αντικατασταθούν κατά την κρίση του εκπαιδευτικού, τις ανάγκες της τάξης του, την υπάρχουσα διαθεσιμότητα στο διαδίκτυο, και την οπτική στην οποία οδηγείται ο/η εκπαιδευτικός να εστιάσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του ειδικότερου σχολικού πλαισίου που κινείται κάθε φορά.

Στο υποστηρικτικό του υλικό του σεναρίου αναφέρεται και η ταινία του Γ. Κουφονίκου «Τα μπλε γυαλιά», η οποία μπορεί κατά περίπτωση να αξιοποιηθεί, αν υπάρχει διαθέσιμη στο σχολείο.

Αν ο/η εκπαιδευτικός έχει ήδη διδάξει την αφίσα ως κειμενικό είδος, μπορεί να παρακάμψει τη σχετική ενότητα και το αντίστοιχο φύλλο εργασίας.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κωτσάκης, Δ., Μουρελή, Ε., Μπίμπου, Ι., Μπουτουλούση, Ε. 2010. *Αναστοχαστική πράξη. Ο αποκλεισμός στο σχολείο*. Αθήνα: Νήσος.

Ματσαγγούρας, Η. 2004. *Κειμενοκεντρική προσέγγιση του γραπτού λόγου*. Αθήνα: Γρηγόρης

Συμεωνίδου, Λ. *Η επίδραση της τηλεόρασης και των ηλεκτρονικών παιχνιδιών στην επιθετικότητα και στη βία*. Παρουσίαση σε ημερίδα που διοργανώθηκε τον Μάρτιο του 2013 στο 34^ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης.

Τσιάντης, Γ. (επιμ.) 2010. *Δραστηριότητες στην τάξη για την πρόληψη του εκφοβισμού και της βίας μεταξύ των μαθητών. Εγχειρίδιο εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης*. Χολαργός: Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.

Φιλιππάκη-Warburton, Ε., Κοτζόγλου, Γ., Γεωργιαφέντης, Μ., Λουκά, Μ. *Γραμματική Ε΄ & ΣΤ΄ Δημοτικού*. ΙΤΥΕ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το συνοδευτικό υλικό των σεναρίου περιλαμβάνει:

- Τα φύλλα εργασίας
- Το αρχείο «Η επίδραση της τηλεόρασης και των ηλεκτρονικών παιχνιδιών στην επιθετικότητα και στη βία» που έχει διαμορφωθεί στο περιβάλλον του PowerPoint
- Το αρχείο «Σχολικός εκφοβισμός» και «Αφίσα» που έχουν διαμορφωθεί στο περιβάλλον του λογισμικού Inspiration
- Τα αρχεία εγγράφου «Σχολικός εκφοβισμός-αφίσες», «Οδηγίες για το Glogster.edu», «Άλλη μια ιστορία».
- Τον φάκελο με το «Υλικό για δυναμική αφίσα»